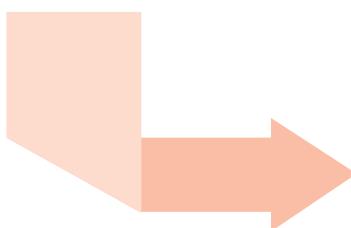

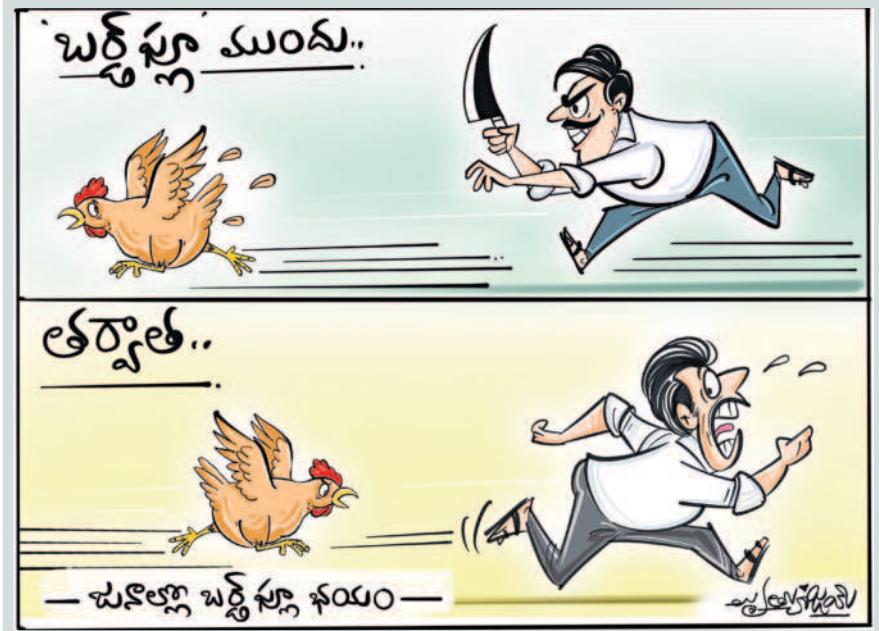
మంచి వార్త

మణిపుర్లో సినిమాల డోరు

సినిమాలంటే ఇంగ్లీష్, హిందీ, తెలుగు లాంటి కొన్ని భాషలే గుర్తుకుపోవాయి. కానీ, ఈశాస్య భారతదేశంలోని మణిపుర పేర ఎవ్వరికి స్పృహితండు. ఆ రాష్ట్రం లోని ఉండుల్ జిల్లా రింగుయి కొండ ప్రాంతాన్ని 'బాలీవుడ్ అఫ్ ఉండుల్' అని పిలుస్తారు. సినిమాలంటే ప్రాణమిచ్చే రింగుయి గ్రామస్తులు ముప్పె అయిదేళ్ల కిడ తమ తెలివ చిత్రం నిర్మించారు. అప్పటినుంచి ఇప్పటివరకు స్థానిక తాంగ్బుల్ నగా భాషలో 50లింఫో సినిమాలు నిర్మించడం విషప్పం. నాగా తెగు చెందిన రింగుయి గ్రామ జనాభా దాదాశు నాలుగు వేలు. వారి సినిమా ప్రయాణం 1989లో మొదలైంది. 1990లో 'నవ్యయ తుయంగా ఛిత్త పేరుతో తోలి చిత్ర సిర్యాజానికి సంకలించారు. ఆర్క వనరులు లేక పోవడంతో ఈ సినిమాలో నటించిన వాళ్ళే తలా రెండు వందల రూపాయలు చందాగా వేసుకున్నారు. అందుబాటులో ఉన్న వనరులతోనే నిర్మాణం పూర్తి చేశారు. ఈ ప్రయత్నంలో సినిమా నిర్మాతలు, నటులకు హేతులు ఎదుర య్యాయి. చిత్రికరణకు తగిన కెమెరా కోసం ఈ సినిమా దర్శకుడు, నిర్మాత అపంగ్ అపులుమ్. నటుడు అనం అపుం మణిపుర్ రాజధాని ఇంపాల్ వెళ్లారు. అక్కడినుంచి ఒ పోటోర్చోపాపును సాయంగా తెచ్చుకుని సినిమా పూర్తి చేశారు. అలా 1990 మార్చిలో పరిమత వనరులతోనే 'నవ్యయ తుయంగా ఛిత్త' నిర్మాణం పూర్తి చేసుకుని విడుదలైంది. మంచి విజయం సాధించింది. దీని స్పూర్తిగా మరిల్ని చిత్రాలు రూపుద్దుకున్నాయి. 1992లో ఆర్ మణిపుర్ ఫిల్మ్ పెసివల్లో అవార్డులు గెలుచుకున్న 'షై లాస్ట్ డేస్ ఎట్ ఉండుల్', ఆ తర్వాత కాలంలో వచ్చిన 'రంచో రమ్మిన్'; 'ఫిఫ్పుయి ఖియోన్'; 'సంభోక్' లాంటి సినిమాలు చెప్పుకోగలిగి. సంభోక్ అయితే దడ్డిణ కొఱియాల్ జరిగిన 'బుసాన్ ఇంట్లేపునల్ ఫిల్మ్ ఫెస్టివల్ - 2024'లో మణిపుర్ తర పున ప్రాతినిధ్యం వహించింది. ఇంతలో ఇంటర్వెట్, సోపర్ మీడియా రావడంతో ఉండుల్లో సినిమా హాష్ట్ బ్కోక్కుటీగా మూతపడటం మొదలైంది. ఆస్ట్రేలీయా తాంగ్బుల్ భాషా సినిమాలు చూడటం మాత్రం ఆపోలేదు. మణిపుర్ ప్రభుత్వం కూడా సినిమా రంగానికి రింగుయి సేవలను గుర్తించింది. 2019లో ఆ గ్రామంలో ఒ ఫిల్మ్ సెంటర్ స్టూడియు పునాది వేసింది. రింగుయి స్పూర్తిగా ప్రతీ భారతీయ గ్రామం కూడా ఏదో ఒక రంగంలో తమ కంటూ ఒ ప్రత్యేకతను సంతరించుకోవాలి.

క్యాసీన్ హై!

వైతాళికుల వాణి

ఆటంకాలు ఎదురైనప్పుడు మీ లక్ష్మీన్ని చేరుకునే దిశను మార్చుకోవాలి. అంతేతప్ప లక్ష్మీన్ని చేరుకోవాలన్న మీ నిర్ణయాన్ని మాత్రం కాదు.
• జగ్ జగ్గెర్

(అమెరికా రచయిత, మోటివేషనల్ సీకర్)

